

<https://doi.org/10.3176/hum.soc.sci.1963.1.05>

KÄÄPA NEOLIITILISE ASULA DATEERING RADIOAKTIIVSE SÜSINIKU MEETODIL

A. Liiva

Uue maantee silla ehitustöödel avastati 1958. aastal Võru rajoonis Kääpal Võhandu jõe orus Võru—Räpina tee ääres, 8 km kaugusel Võru linnast, nooremasse kiviaega kuuluv asula. Järgnevatel aastatel ENSV TA Ajaloo Instituudi poolt L. Jaanitsa juhtimisel läbi viidud arheoloogilistel kaevamistel selgus, et leide sisaldav kultuurkiht, mille paksus ulatub kuni 0,5 meetrini, asub kuni 2,10 m sügavusel turbakihtide alumises osas, ulatudes kohati allapoole turbakihte taimejäänuseid sisaldavasse saviliivakihti. Kaevamistel saadi rikkalikult arheoloogilisi ja paleozooloogilisi leide (Паавер, 1961).

Geoloogiliselt uuris asulat ENSV TA Geoloogia Instituudi teaduslik töötaja A. Sarv, kes palinoloogilisel meetodil määras ka asula vanuse. Saadud tulemustel eksisteeris asula atlantilise kliimastaadiumi hilisemal ajajärgul ehk metsade arenemise IV faasis (L. Posti järgi), mis Balti mere arengus vastab Litoriiinamere staadiumile.

Geoloogiliselt hinnatud vanus langeb hästi kokku L. Jaanitsa poolt arheoloogiliste leidude põhjal antud dateeringuga. Viimase järgi kuulub asula III aastatuhande esimesse poole e. m. a., mida iseloomustab nn. Narva tüüpi keraamika.

Loodusliku radioaktiivse süsiniku meetodil dateeriti asulat ENSV TA Zooloogia ja Botaanika Instituudi geobiokeemia laboratooriumis. Dateerimise metoodikat on autor kirjeldanud varemilmunud artiklites (Liiva, Soovik, 1961; Лиива, 1961).

Kääpa neoliitilise asula dateerimise tulemused

Jrk. nr.	Laborat. nr.	Proov	Vanus aastates
1.	TA — 4	Osaliselt söestunud puit kultuurkihist	4350 ± 220
2.	TA — 5	Turvas kultuurkihist	4865 ± 235
3.	TA — 6	Põdraluu	4480 ± 225

Dateerimiseks C^{14} -meetodil võeti kultuurkihist leitud kolm eri iseloomuga proovi: söestunud puitu, turvast ja põdraluud. Kuna proovide säilimistingimused olid olnud head, siis puitproovi ettevalmistamisel teda keemiliselt ei töödeldud. Turvast töödeldi karbonaatsete lisandite kõrvaldamiseks lahjendatud soolhappega. Luuleiu dateerimiseks kasutati temas sisalduvat orgaanilist süsinikku, mida luuproovide vanuse määramisel peetakse karbonaatsest süsinikust usaldusväärsemaks (Старик, 1961). Radioaktiivsuse määramisel loendati kõiki proove kaks korda, kusjuures fooni mõõdeti iga kord enne ja pärast loendustsükli. Dateerimistulemused on antud tabelis. Nende põhjal võib öelda, et asula eksisteeris umbes 4,5 tuhat aastat tagasi. See tulemus vastab küllalt hästi geoloogilistele ja arheoloogilistele dateeringutele.

KIRJANDUS

- Liiva, A., Soovik, T., 1961. Absoluutse vanuse määramise esimesi kogemusi radioaktiivse süsiniku (C^{14}) meetodil Eestis. ENSV TA Geoloogia Instituudi uuri-mused VII.
- Лийва А. А., 1961. Определение абсолютного возраста радиоуглеродным методом (в Эстонии). Геохимия, 8.
- Паавер К. Л., 1961. О находках субфоссильных костей дикой лошади в восточной Прибалтике. Вопросы голоцена. Вильнюс.
- Старик И. Е., 1961. Ядерная геохронология. Ленинград.

*Eesti NSV Teaduste Akadeemia
Zooloogia ja Botaanika Instituut*

Saabus toimetusse
11. IX 1962

ОПРЕДЕЛЕНИЕ АБСОЛЮТНОГО ВОЗРАСТА НЕОЛИТИЧЕСКОЙ СТОЯНКИ КЯАПА РАДИОУГЛЕРОДНЫМ МЕТОДОМ

А. Лийва

Резюме

Определен радиоуглеродным методом возраст трех образцов из культурного слоя неолитической стоянки Кяапа (Южная Эстония). Нумерация проб в таблице следующая: 1 — древесина, 2 — торф, 3 — кость. По данным определений, их возраст в среднем 4,5 тысячи лет, что соответствует предварительной археологической и геологической датировке.

*Институт зоологии и ботаники
Академии наук Эстонской ССР*

Поступила в редакцию
11. IX 1962

ABSOLUTE ALTERSBESTIMMUNG DER NEOLITHISCHEN SIEDLUNG KÄÄPA MITTELS DER RADIOKOHLENSTOFF-METHODE

A. Liiva

Zusammenfassung

Es wurde mittels der Radiokohlenstoff-Methode das Alter einiger aus der Kulturschicht der neolithischen Siedlung Kääpa (Süd-Estland) stammenden Proben bestimmt. In der Tabelle sind die Proben wie folgt nummeriert: 1. Holz, 2. Torf, 3. Knochen.

Die Messresultate ergeben das mittlere Alter von 4,5 tausend Jahren, was mit den früher durchgeführten archäologischen und geologischen Datierungen gut übereinstimmt.

*Institut für Zoologie und Botanik
der Akademie der Wissenschaften der Estnischen SSR*

Eingegangen
am 11. Sept. 1962